

P7_TA-PROV(2009)0023

Kazachstan: prípad Jevgenija Žovtisa

Uznesenie Európskeho parlamentu zo 17. septembra 2009 o prípade Jevgenija Žovtisa v Kazachstane

Európsky parlament,

- so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Kazachstane a republikách strednej Ázie,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 20. februára 2008 o stratégii EÚ pre strednú Áziu¹,
 - so zreteľom na stratégiu Európskej únie pre nové partnerstvo so strednou Áziou prijatú Európskou radou 23. júna 2007,
 - so zreteľom na strategický dokument Komisie o pomoci strednej Ázii na obdobie 2007 – 2013,
 - so zreteľom na závery desiateho zasadnutia Rady pre spoluprácu medzi EÚ a Kazachstanom,
 - so zreteľom na závery ôsmeho zasadnutia Výboru pre parlamentnú spoluprácu medzi EÚ a Kazachstanom z 31. marca 2008 v Bruseli,
 - so zreteľom na Dohodu o partnerstve a spolupráci medzi ES a Kazachstanom², ktorá nadobudla platnosť 1. júla 1999,
 - so zreteľom na článok 122 ods. 5 rokovacieho poriadku,
- A. keďže vzťahy a spolupráca medzi EÚ a Kazašskou republikou sa na všetkých úrovniach neustále zlepšujú; keďže čo sa týka stability a bezpečnosti v strednej Ázii a hospodárskeho rozvoja v celom regióne zohráva Kazachstan kľúčovú úlohu,
- B. keďže Kazachstan v roku 2010 preberie predsedníctvo Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE); keďže prevzatím tejto úlohy sa zvýši význam a zodpovednosť tohto štátu v oblasti demokracie a ľudských práv; keďže OBSE naliehala na Kazachstan, aby pred prevzatím predsedníctva prehĺbil demokratické reformy,
- C. keďže napriek tejto dôležitej medzinárodnej úlohe došlo k zhoršeniu vnútornej situácie v Kazachstane v dôsledku sprísnenia mediálnych obmedzení a radu kontroverzných trestných stíhaní počas niekoľkých uplynulých mesiacov,
- D. keďže 3. septembra 2009 bol riaditeľ Kazašského medzinárodného úradu pre ľudské práva a právny štát a popredný ochranca ľudských práv Jevgenij Žovtis uznaný vinným zo zabitia chodca, ktorého zrazil a usmrtil svojím autom 26. júla 2009, a bol odsúdený na štyri roky odňatia slobody,

¹ Ú. v. EÚ C 184 E, 6.8.2009, s. 49.

² Ú. v. ES L 196, 28.7.1999, s. 3.

- E. keďže Jevgenij Žovtis 27. júla 2009 vystupoval ako svedok v policajnom vyšetrovaní, ktoré sa začalo v ten deň; keďže počas vyšetrovania sa z pána Jevgenija Žovtisa 28. júla 2009 stal podozrivý, ale v rozpore s kazaškými zákonmi nebol jeho právny zástupca o tejto skutočnosti informovaný až do 14. augusta 2009,
- F. keďže Úrad OBSE pre demokratické inštitúcie a ľudské práva skonštatoval, že „právo pána Žovtisa na spravodlivý proces tak, ako ho zaručuje kazašská ústava, záväzky štátu voči OBSE a základné medzinárodné normy, mohli byť porušené v dôsledku diskutabilných postupov“,
- G. keďže na minulých stretnutiach OBSE pán Žovtis preukázal porušenia ľudských práv v jeho krajine, čo vyvolalo pochybnosti o vhodnosti Kazachstanu v úlohe predsedníckej krajiny organizácie zasadajúcej sa o dodržiavanie demokratických zásad,
- H. keďže v minulosti boli vyjadrené vážne pochybnosti o procesoch a následných uväzneniach iných kazašských aktivistov v oblasti ľudských práv vrátane prípadov Ramazana Jesergepova a Sergeja Duvanova,
- I. keďže v júni 2008 a opäť v máji 2009 kazašský minister zahraničných vecí Marat Tažin prisľúbil v súvislosti s nadchádzajúcim kazašským predsedníctvom OBSE posilnenie a zlepšenie dodržiavania ľudských práv v Kazachstane,
- J. keďže v článku 2 Dohody o partnerstve a spolupráci medzi EÚ a Kazachstanom sa požaduje rešpektovanie demokracie, zásad medzinárodného práva a ľudských práv,
1. nespochybňujúc nezávislosť súdnictva, ktorá je kľúčovým prvkom každej demokracie, vyjadruje vážne znepokojenie nad priebehom vyšetrovania nešťastnej dopravnej nehody a následného súdneho procesu s Jevgenijom Žovtisom a upriamuje pozornosť na obvinenia, že počas procesu neboli pripustené dôkazy na obhajobu pána Žovtisa;
 2. vyzýva kazašské orgány, aby okamžite a za plného rešpektovania transparentnosti a zásad právneho štátu uskutočnili nové a spravodlivé vyšetrovanie okolností nehody a aby zodpovedajúcim spôsobom prehodnotili odsúdenie a trest Jevgenija Žovtisa;
 3. naliehavo vyzýva kazašské orgány, aby poskytli oficiálne informácie k prípadu Jevgenija Žovtisa a zaručili mu riadny súdny proces vrátane práva na odvolanie v súlade s kazaškými právnymi predpismi;
 4. poukazuje na výrazné pochybnosti, ktoré vyslovili organizácie činné v oblasti dodržiavania ľudských práv v súvislosti so skutočnými záväzkami kazašskej vlády k pokroku pri ohlásení rozhodnutia o udelení predsedníctva OBSE Kazachstanu v roku 2007, a očakáva od kazašských orgánov, že podniknú všetky kroky na zlepšenie a dosiahnutie skutočného pokroku v oblasti demokratizácie a dodržiavania ľudských práv prv, než sa Kazachstan ujme predsedníctva OBSE;
 5. vyzýva Komisiu, aby v tejto súvislosti posilnila pomoc a spoluprácu EÚ s Kazachstanom v daných oblastiach, s cieľom lepšej prípravy kazašskej vlády na prevzatie dôležitých medzinárodných úloh;
 6. naliehavo vyzýva Radu, aby v tomto prípade zaujala jasný postoj voči kazaškým orgánom a najmä aby posúdila prípad Jevgenija Žovtisa v rámci dialógu o ľudských

právach medzi EÚ a Kazachstanom, ktorého druhé kolo je plánované na 21. októbra 2009, a v rámci zasadnutia Rady pre spoluprácu medzi EÚ a Kazachstanom v polovici novembra 2009;

7. naliehavo vyzýva Komisiu, aby posilnila svoje projekty a programy v Kazachstane v rámci Európskeho nástroja pre demokraciu a ľudské práva;
8. poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie postúpil Rade, Komisii, generálnemu tajomníkovi OSN, osobitnému zástupcovi EÚ pre strednú Áziu, Organizácii pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe, Rade Európy a parlamentu, vláde a prezidentovi Kazachstanu.